

**Česká školní inspekce
Zlínský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIZ-328/22-Z

Název	Dětský domov Liptál
Sídlo	č. p. 91, 756 31 Liptál
E-mail	reditel@ddzsliptal.cz
IČ	70238499
Identifikátor	610500864
Právní forma	Příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Lukáš Diatka
Zřizovatel	Zlínský kraj
Místo inspekční činnosti	č. p. 91, 756 31 Liptál
Termín inspekční činnosti	21. 3. 2022 – 23. 3. 2022

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků poskytovaného vzdělávání podle § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a podle zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a souvisejících a prováděcích právních předpisů.

Zjišťování a hodnocení naplnění školního vzdělávacího programu pro dětský domov podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona, ve znění pozdějších předpisů.

Charakteristika

Dětský domov Liptál vykonává činnost dětského domova, činnost školní jídelny byla od školního roku 2020/2021 pozastavena. Zařízení tvoří tři oddělené rodinné skupiny s maximální kapacitou 24 osob. Evidenční stav k termínu inspekční činnosti bylo 18 dětí (šest dětí v předškolním vzdělávání, devět dětí plnících povinnou školní docházku, čtyři vzdělávající se ve středních školách) a jedna zletilá nezaopatřená osoba (na základě smlouvy o setrvání v dětském domově do ukončení přípravy na budoucí povolání vzdělávající se ve střední škole), která však v souvislosti se studiem byla dlouhodobě ubytována na internátě mimo zařízení. Děti umístěné v zařízení byly všechny přítomny. Čtyřem dětem umístěným v zařízení byla na jejich kmenových školách, ale i v dětském domově přiznána podpůrná opatření různých typů včetně sdíleného asistenta pedagoga. Dětský domov je bezbariérový.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitel dětského domova působí ve funkci od roku 2018. Svoji vizi rozvoje zařízení postupně realizuje. Jeho kroky jsou promyšlené a systematické a zároveň reagují na měnící se situaci dětského domova. Koncepce rozvoje je pozitivně přijímána významnou částí zaměstnanců, což přispívá efektivitě naplňování.

Pro efektivní organizování a řízení činností delegoval ředitel zařízení některé své kompetence na další zaměstnance, převážně svoji zástupkyni. Své povinnosti a zodpovědnost mají jasně vymezené, což posiluje jejich motivaci, sdílení nastavené vize a systém práce. Také za tímto účelem ředitel zavedl pravidelné hodnocení jednotlivých zaměstnanců, který se postupně osvědčuje. Daří se mu budovat kvalitní a vyvážený tým pedagogických i nepedagogických pracovníků. Nastavená pravidla pro řízení zařízení jako celku i pro výchovně vzdělávací činnost byla většinou účinná. Nedokázala však zachytit obsahové i procesní nedostatky při udělování opatření ve výchově. Hospitační činnost vedoucích pracovníků byla realizována plánovitě, s dostatečnou četností. Pedagogové z ní však nezískávali dostatečně validní zpětnou vazbu, která by jim v další pedagogické činnosti pomáhala reagovat či řešit stejné nebo obdobné situace efektivněji. Systém porad na různých úrovních umožňuje pedagogickým pracovníkům účinně reflektovat vlastní práci. K tomu byly vhodně využívány i jednání pedagogické rady, na kterých kromě organizačních záležitostí pedagogové s vedením projednávali a řešili individuální či skupinové problémy dětí. K předávání informací mezi pedagogickými pracovníky zařízení vhodně přispívaly písemné záznamy o dětech ve vnitřním elektronickém informačním systému. Koordinované působení pedagogů zařízení tak zvyšovalo účinnost utváření žádoucích postojů dětí k učení, spolupráci a respektování druhých. Supervizi případovou či týmovou realizovanou externím odborníkem dětský domov nevyužívá, což limituje různorodost řešení již vzniklých či potenciálních problémů. Odbornou metodickou pomoc prostřednictvím místně příslušného diagnostického ústavu zařízení využívá spíše sporadicky.

Dětský domov zajišťuje dětem emočně stálé a bezpečné prostředí. Tuto skutečnost děti v rozhovorech oceňovaly, významná část z nich měla k pedagogickým pracovníkům utvořena silná vztahová pouta. Pro výkon přímé pedagogické činnosti byli všichni pedagogové kvalifikovaní, bezúhonní a splňovali podmínku psychické způsobilosti. Individuální přístup při vzdělávání dětí byl navíc zajištěn asistentem pedagoga. Péče o děti v nočních hodinách však byla zabezpečena pouze jedním, a to nepedagogickým pracovníkem. Vzhledem k dispozičnímu řešení ubytování dětí v rodinných skupinách představuje toto zajištění péče nejen potenciální bezpečnostní riziko, ale má i reálný dopad na poskytování adekvátní každodenní podpory všem dětem. Možnosti terapeutického vedení

jednotlivých dětí či rodinných skupin však limituje absence pedagogů s absolvovaným či právě probíhajícím psychoterapeutickým, sociálně psychologickým nebo sebezkušenostním výcvikem. Žádný z pedagogů takovýto výcvik neabsolvoval, plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků tuto potřebu nereflektuje.

Pro zajištění výchovy a vzdělávání dětí má dětský domov vytvořen vhodné materiální a nadstandardní prostorové podmínky. Jejich stav vedení soustavně sleduje a vyhodnocuje. Na dobrém stavu vybavení zařízení bylo znát, že si ho děti váží, a že jsou vychovateli cíleně vedeny k šetrnému zacházení. Interiéry rodinných skupin (ložnice dětí, chodby) byly čisté, estetické a osobní. Spolu s prostředky státního rozpočtu dětský domov také efektivně využívá finanční prostředky získané zejména prostřednictvím sponzorských darů a doplňkovou činností, což přispívá průběžně inovaci výchovně vzdělávacího procesu.

Stravování dětí nově zajišťovali kmenoví vychovatelé, tedy obdobně jako rodiče v běžných rodinách. Za dohledu provozního zaměstnance zabezpečujícího kromě jiného soulad se zásadami správného stravování obstarávali i s pomocí dětí zejména snídani, svačiny, celodenní stravování o víkendech, v době svátků apod. Ve vybraných dnech navíc s dětmi realizovali také společné nákupy potravin, což vedlo ke zvyšování jejich finanční gramotnosti.

Zařízení má k zajištění bezpečného prostředí nastaveny adekvátní preventivní mechanismy s ohledem na potřeby umístěných dětí. Ty byly pravidelně a prokazatelně seznamovány se zásadami dodržování bezpečnosti a ochrany jejich zdraví a s možnými riziky, se kterými se mohou v zařízení či jeho okolí setkat. Proti vstupu nepovolaných osob je dětský domov zabezpečen uzamčením objektu.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Přijímání dětí do zařízení probíhá v úzké spolupráci se všemi účastníky tohoto procesu. Všechny děti se sourozeneckými vztahy či blízkými příbuzenskými vazbami byly umístěné ve shodných rodinných skupinách, což alespoň částečně napodobovalo fungování běžných rodin. Určený vychovatel rodinné skupiny zastává významnou, klíčovou roli v průběhu pobytu dítěte v dětském domově. Nejenom že děti seznamuje s právy a povinnostmi, pomáhá jim adaptovat se na nové prostředí, ale také realizuje jednu z klíčových svých rolí, děti se na něj mohou kdykoli obracet se svými problémy. V případě potřeby je dětem poskytována také v dostatečné míře psychologická či psychiatrická pomoc externími odborníky. Hlavní role pedagogů jsou transparentně specifikovány, což zvyšuje rychlost a efektivitu naplňování jejich přání či tužeb. V rozhovorech děti byly schopny úplně či zčásti vlastními slovy vyjádřit své osobní cíle vytýčené v programech rozvoje jejich osobnosti. Zvýšená frekvence vyhodnocování těchto programů pozitivně přispívá k systematické práci s dítětem.

Sledované vzdělávací činnosti dětí v odpoledních hodinách probíhaly v příjemné pracovní atmosféře. Cíle a obsah jednotlivých činností byly vhodně přizpůsobovány individuálním potřebám dětí. Převažující pozitivní hodnocení výsledků dětí cíleně posilovalo jejich sebedůvěru pro zvládnutí dalších činností. Při odpoledních činnostech bylo citlivě reagováno na aktuální rozpoložení dětí, kladen byl důraz na rozvoj samostatnosti a spontánnosti dětí. Individuální zvláštnosti každého dítěte při zadaných úkolech byly vhodně zohledňovány. Velmi dobře se dařilo zapojovat děti do činností a motivovat je k očekávaným výsledkům. Různorodé činnosti a aktivity pak podporovaly komunikaci, rozumové schopnosti a pracovní dovednosti. Při přípravě na vyučování měly děti dostatek prostoru pro samostatné řešení úloh, při plnění zadaných úkolů byly soustředěné a pozorné. Souběžné působení

asistenta pedagoga s vychovateli poskytovalo dětem se speciálními vzdělávacími potřebami napříč rodinnými skupinami efektivní pomoc pro úspěšné zvládnutí výchovně vzdělávacích aktivit. Vedení dětí ke spolupráci při činnostech souvisejících s běžným chodem života dětského domova podporovalo jejich vzájemné pozitivní sociální vztahy. Výchovně vzdělávací aktivity byly zaměřeny na vytváření vhodných náhledů dětí na sebe sama, na přijímání vlastní zodpovědnosti za své chování. Osobní zapojení vychovatelů do odpoledních programů dětí v rozhovorech oceňovaly a tento faktor také působil jako účinný nástroj k upevňování jejich vzájemných vztahů.

O možných formách podání stížnosti byly děti informované, měly k dispozici kontaktní údaje na úřady či osoby, kterým si mohou stěžovat. K řešení svých osobních problémů mohly děti využívat schránku důvěry. Z rozhovorů s dětmi však vyplynulo, že ji příliš nevyužívají, s řešením svých přání či požadavků se s důvěrou obracely na své vychovatele či vedení zařízení. V rozhovorech děti shodně uváděly, že s prostředky kapesného mohou zacházet dle vlastního uvážení, hodnotu peněz znaly především starší děti. Rozdílný přístup pedagogických pracovníků k dětem v oblasti užívání tabletů či mobilních telefonů, zaznamenaný při rozhovorech s dětmi, je však nutné vhodnými metodami prošetřit a popř. přijmout adekvátní opatření.

Z použitých výchovných metod převažovaly dovednostní a praktické, přičemž se dařila vzájemná komunikace i spolupráce, docházelo k aktivnímu rozvíjení komunikativních a sociálních kompetencí dětí. Konflikty dětí mezi sebou nebo vychovateli v průběhu inspekční činnosti nebyly zaznamenány, děti se chovaly přirozeně a slušně. Týdenní programy výchovně vzdělávací činnosti byly koncipovány tak, aby společné aktivity dětí s a bez handicapu podporovaly budování či udržování vzájemných přátelských vztahů. Žádné z oslovených dětí nevykazovalo známky izolace nebo ostrakismu.

Hodnocení výsledků vzdělávání

K pravidelnému souhrnnému hodnocení výsledků vzdělávání v dětském domově dochází na jednáních pedagogické rady a na pravidelně konaných poradách vychovatelů. Individuální vzdělávací výsledky dětí a vztahy mezi dětmi navzájem jsou každodenně monitorovány, reedukační záznamy vedené ve vnitřním informačním elektronickém systému jsou obsahově cenné a tedy využitelné jak pro jejich zpětnou analýzu, tak pro predikci stanovování efektivnějších výchovně vzdělávacích metod. Pedagogičtí pracovníci uplatňují především průběžné slovní hodnocení, které jak děti v rozhovorech potvrdily, je pro ně motivační. Při působení na děti je využívána různorodá škála opatření ve výchově, přičemž pozitivní z nich převládají. Jejich analýzou však bylo zjištěno, že některá z nich neměla dostatečně transparentní oporu ve vnitřních dokumentech zařízení. Dětský domov také nevyužívá motivačně tento nástroj s dostatečnou četností, část umístěných dětí nezískala ve sledovaném období žádné opatření ve výchově jako formu ocenění dosažených výsledků. Z rozhovorů s dětmi vyplynulo, že nastavený systém hodnocení respektují, rozumějí mu a chápou jeho smysl a účel. Uplatňovaný systém umožňuje sledovat aktuální dosaženou úroveň individuálních výsledků v osobnostním rozvoji dětí, jejich pokroky.

Vedení zařízení se zaměřuje na různé oblasti rizikového chování dětí nenásilnou formou. Dětský domov pravidelně monitoruje výskyt sociálně patologických jevů, následně s výsledky pracuje a motivuje děti ke zlepšení jejich chování především aktivním a smysluplným využíváním volného času. V prevenci rizikového chování zařízení cíleně využívá řadu činností a aktivit podporujících zdravý životní styl, zodpovědný partnerský přístup, přípravu na budoucí život a osvojování si pozitivního sociálního chování. Zařízení pravidelně vyhodnocuje kvalitu a efektivitu zvolených strategií primární prevence. V rámci

předcházení sociálně patologických jevů dětský domov aktivně spolupracuje s organizacemi a odborníky, pravidelně využívá jejich pomoci i rozmanitých nabídek. Závažné projevy rizikového chování či případné útky dětí se ve sledovaném období nevyskytly. Cíl Minimálního preventivního programu dětského domova, vést děti k osvojování základních kompetencí v oblasti zdraví a zdravého životního stylu, odmítání sebedestruktivního chování, projevů agresivity a porušování zákona, se daří plnit.

Spolupráce vychovatelů s třídními učiteli škol, v rámci prevence školní neúspěšnosti dětí probíhá průběžně a je účinná. Nastavené způsoby spolupráce přispívaly k dosahování dobrých školních výsledků dětí. Dětský domov podporuje děti v jejich zapojení v externích zájmových aktivitách nejen v rámci obce a děti tak mají možnost navazovat přirozené vztahy se svými vrstevníky, což v rozhovorech děti oceňovaly. Spolupráce zařízení s orgány sociálně právní ochrany dětí byla v oblasti dalšího směřování péče nastavena individuálně ve prospěch dětí. Dětský domov usiluje o co nejčastější spolupráci s biologickými rodinami, podněcuje je i umístěné děti ke vzájemným telefonickým kontaktům či vzájemným návštěvám a v části případů také úspěšně. Bezproblémovému přechodu a zapojení do pracovního nebo rodinného života mladých dospělých, jejichž prodloužený pobyt v dětském domově vedení podporuje, přispívá i cvičný byt v prostorách zařízení, který jim umožňuje si osvojovat potřebné návyky pro samostatný život.

Závěry

Vývoj školského zařízení

- Od školního roku 2020/2021 byla pozastavena činnost školní jídelny.
- Změna struktury umístěných dětí, nižší počet dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a vyšší počet dětí předškolního věku.
- Zlepšení materiálně technických podmínek dětského domova.

Silné stránky

- Naplňování vize rozvoje zařízení je realizováno prostřednictvím systematických a promyšlených kroků a za aktivní spolupráce zaměstnanců.
- Souběžná spolupráce vychovatelů a asistenta pedagoga pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami pozitivně přispívá k dosahování vzdělávacích cílů dětí.
- Programy rozvoje osobnosti dětí jsou funkčním nástrojem k systematické práci s dítětem.
- Pedagogové podporují vhodnými společnými aktivitami navazování a udržování přátelských vztahů mezi dětmi s handicapem a bez handicapu a předchází tím vzniku různých forem izolace.
- V oblasti prevence rizikového chování se zařízení dlouhodobě daří včas podchytit a mírnit rizikové formy chování a jednání dětí.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Dílčí nedostatky v řídicí a kontrolní činnosti v procesních a obsahových nedostatecích při udělování některých opatření ve výchově dětem, které nebyly v souladu s deklarovanými tezemi vnitřních dokumentů.
- Péče o děti v nočních hodinách je zabezpečena pouze jedním, a to nepedagogickým pracovníkem, což vzhledem k dispozičnímu řešení ubytování dětí v rodinných skupinách snižuje kvalitu poskytované péče a také představuje potenciální bezpečnostní riziko.
- Hospitační činnost vedení zařízení jen omezeně vedla ke zvýšení kvality výchovně vzdělávacího procesu.

Doporučení pro zlepšení činnosti školského zařízení

- Zefektivnit řídicí a kontrolní činnost v zařízení, přijímat opatření při identifikaci nedostatků a důsledně ověřovat jejich účinnost.
- Opatření ve výchově udělovat dětem výhradně v souladu s deklarovanými cíli dětí.
- Zabezpečit péči o děti v nočních hodinách dostatečným počtem pracovníků.
- Hospitační činnost realizovat s jasnými cíli vedoucí ke zlepšení výchovně vzdělávacího procesu, zaměřit se také na jednotnost postupů pedagogických pracovníků.
- Zaměřit další vzdělávání pedagogických pracovníků také na sebezkušenostní, psychoterapeutický nebo sociálně psychologický výcvik.
- Více využívat pozitivní opatření ve výchově k motivaci dětí v dětském domově.
- Umožnit pedagogům dětského domova vnímat a reflektovat svoji vlastní práci nebo vzájemné vztahy prostřednictvím pravidelné supervize.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školského zařízení ve lhůtě do 14 dnů odstranit nedostatky zjištěné při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jak byly nedostatky odstraněny a jaká byla přijata opatření a přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Zlínský inspektorát, Zarámí 88, P. O. Box 125, 760 01 Zlín, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.z@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Zřizovací listina Zlínského kraje Čj. 1166/2001/ŠK ze dne 12. září 2001 včetně Dodatku č. 1 až č. 11
2. Koncepce rozvoje dětského domova ze dne 1. 9. 2020
3. Vnitřní řád dětského domova platný od 1. 1. 2022
4. Školní vzdělávací program dětského domova platný od 2. 9. 2021
5. Výroční zprávy o činnosti školského zařízení, školní roky 2019/2020 a 2020/2021
6. Školní matrika vedená v elektronické podobě ve školním roce 2021/2022 k termínu inspekční činnosti
7. Pedagogická dokumentace ve školním roce 2020/2021 a 2021/2022 k termínu inspekční činnosti
8. Zápisy z jednání pedagogické rady a porad vychovatelů, školní rok 2020/2021 a 2021/2022 k termínu inspekční činnosti
9. Plány kontrolní a hospitační činnosti školní roky 2020/2021 a 2021/2022, včetně hospitačních záznamů k termínu inspekční činnosti
10. Kniha denní evidence zařízení vedená v elektronické podobě
11. Roční plán výchovně vzdělávací činnosti pro školní rok 2021/2022
12. Týdenní programy činností, školní roky 2020/2021 a 2021/2022 k termínu inspekční činnosti
13. Personální dokumentace zaměstnanců – aktuální stav k termínu inspekční činnosti
14. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků pro školní rok 2021/2022
15. Přehled udělených/uložených opatření ve výchově za období od 1. 1. 2021 k termínu inspekční činnosti
16. Osobní dokumentace dětí evidenčně zapsaných v zařízení k termínu inspekční činnosti (vzorek)
17. Programy rozvoje osobnosti dětí za školní roky 2020/2021 a 2021/2022 k termínu inspekční činnosti (vzorek)
18. Minimální preventivní program pro školní rok 2021/2022
19. Dokumentace k finančním podmínkám, zabezpečení školního stravování a bezpečnosti dětí v době jejich pobytu v zařízení ke dni inspekční činnosti

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Zlínský inspektorát, Zarámí 88, P. O. Box 125, 760 01 Zlín, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.z@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místě příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Pavel Schönwälder, školní inspektor, Mgr. Pavel Schönwälder v. r.
vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Soňa Bergerová, školní inspektorka Mgr. Soňa Bergerová v. r.

Bc. Jana Mazáková, kontrolní pracovnice Bc. Jana Mazáková v. r.

Ve Zlíně 12. 4. 2022

Datum a podpis ředitele školského zařízení potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Lukáš Diatka,
ředitel školského zařízení

Mgr. Lukáš Diatka v. r.

V Liptále 14. 4. 2022